

Ευρωπαϊκή Οδηγία για την Διαχείριση των Αποβλήτων Οδηγία 2008/98/ΕΚ

Χρυστάλλα Νησιώτου
Λειτουργός Περιβάλλοντος

Πολιτική της Ε.Ε και της Κύπρου

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ: Η ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων και η αξιοποίηση τους ως πόρων

Μέσω: – Τήρηση ιεραρχίας διαχείρισης των αποβλήτων,

- Προώθηση πρόληψης δημιουργίας απόβλητων και μείωσης παραγωγής
- Ενίσχυση χωριστής διαλογής στην πηγή και αξιοποίησής τους, ως πόρους.

Στόχος : – προστασία του περιβάλλοντος /δημόσιας υγείας

- επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων κυρίως σε ότι αφορά:
 - ✓ την κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών
 - ✓ την αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων
- ορθολογική διάθεση των οικονομικών πόρων κράτους και ταμείων πολιτικής συνοχής της ΕΕ

Περιεχόμενα Ευρωπαϊκής Οδηγίας και Εθνικής Νομοθεσίας

- ▶ Γενικό πλαίσιο διαχείρισης αποβλήτων
- ▶ Υποχρεώσεις κατόχων αποβλήτων
- ▶ Αδειοδότηση διαχειριστών
- ▶ Αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει
- ▶ Αρχή Ευθύνης παραγωγού
 - ΑΗΗΕ
 - Συσκευασίες
 - Μπαταρίες
 - Ελαστικά
- ▶ Χωριστή συλλογή
- ▶ Στόχοι ανακύκλωσης
- ▶ Σχέδια διαχείρισης
- ▶ Προγράμματα πρόληψης
- ▶ Επιθεωρήσεις
- ▶ ποινές

Αντικείμενο και Πεδίο Εφαρμογής

- ▶ Μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας
- ▶ Μειώνοντας τις αρνητικές επιπτώσεις της παραγωγής και της διαχείρισης αποβλήτων, και
- ▶ Περιορίζει τον συνολικό αντίκτυπο της χρήσης των πόρων

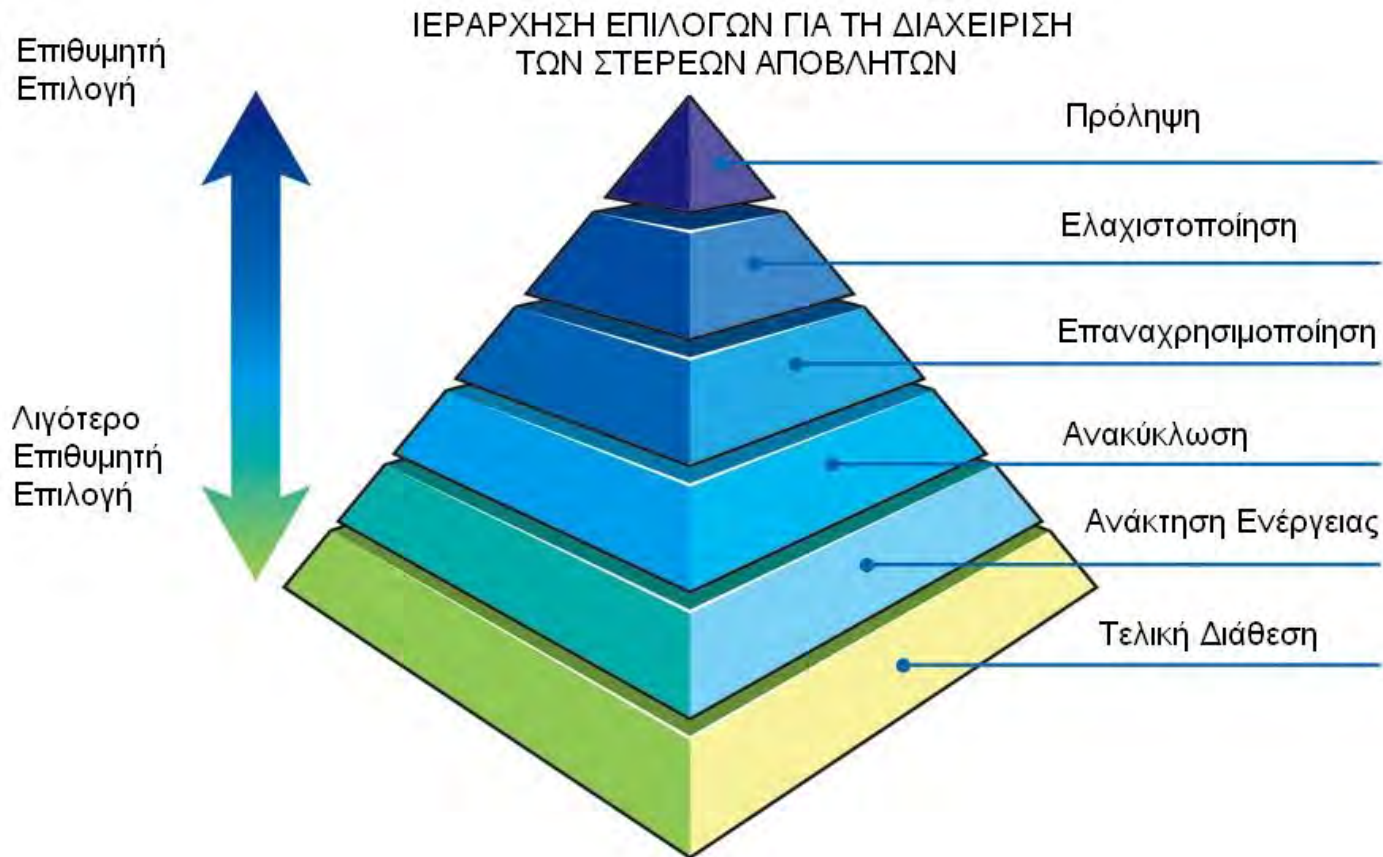
Εξαιρέσεις

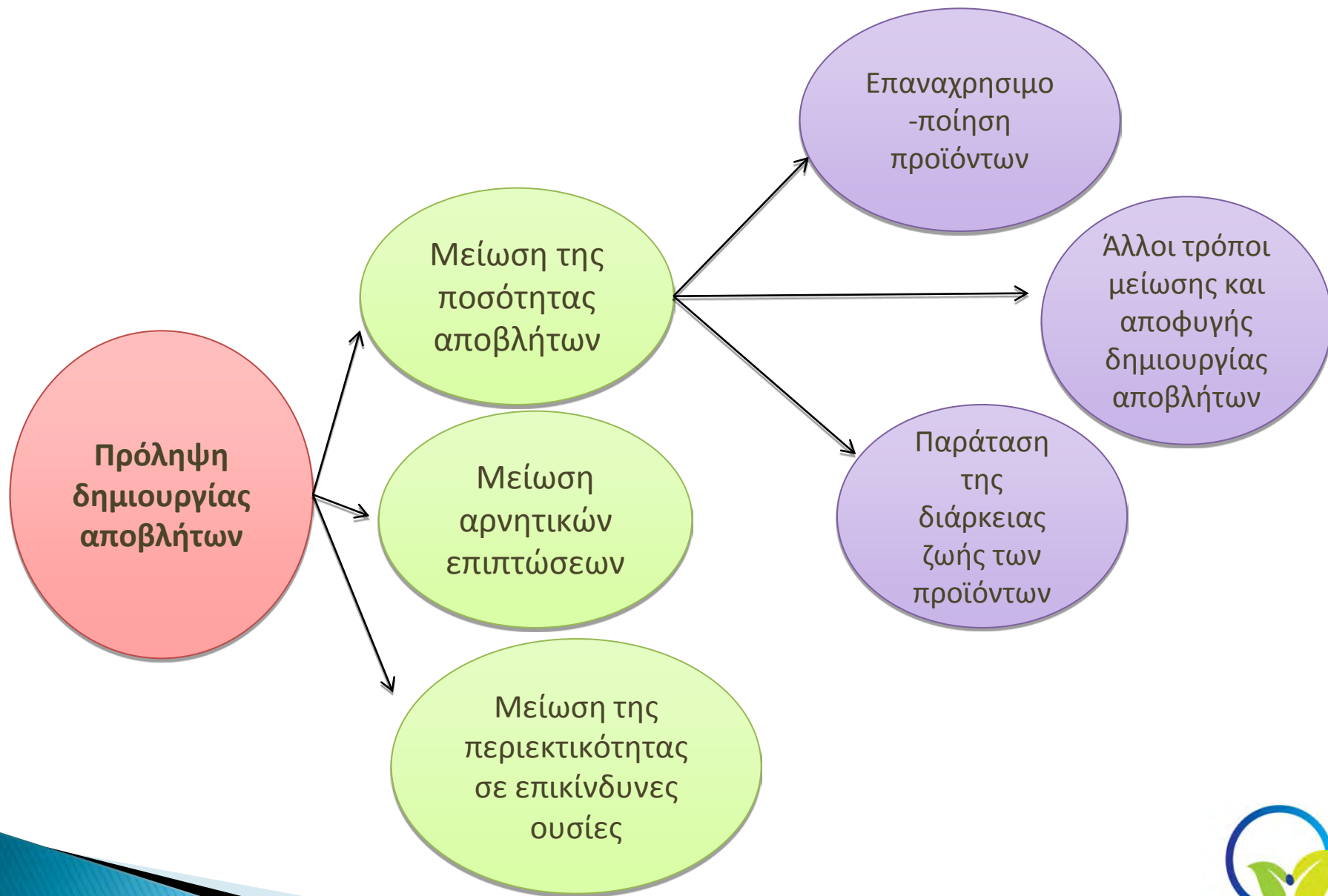
- ▶ τα αέρια απόβλητα που εκλύονται στην ατμόσφαιρα
- ▶ τα αποχαρακτηρισμένα εκρηκτικά
- ▶ τα ραδιενεργά απόβλητα
- ▶ Ρυπασμένο έδαφος αν δεν έχει ακόμα εκσκαφθεί ή έδαφος που έχει εκσκαφθεί και θα χρησιμοποιηθεί στον χώρο που έγινε η εκσκαφή
- ▶ Περιττώματα ζώων και ακίνδυνα υλικά προερχόμενα από την γεωργία και χρησιμοποιούνται ως βιομάζα

Απόβλητα που καλύπτονται από άλλες κοινοτικές νομοθετικές πράξεις

- ▶ Λύματα
- ▶ Ζωικά υποπροϊόντα
- ▶ Πτώματα ζώων
- ▶ Εξορυκτικά Απόβλητα

Ιεράρχηση Αποβλήτων

Υποπροϊόντα

- ▶ Μια ουσία ή αντικείμενο που προκύπτει από διαδικασία παραγωγής, πρωταρχικός σκοπός της οποίας δεν είναι η παραγωγή αυτού του στοιχείου, μπορεί να θεωρείται ότι δεν συνιστά απόβλητο αλλά υποπροϊόν μόνον εάν πληρούνται συγκεκριμένοι όροι

Αποχαρκτηρισμός Αποβλήτων

- ▶ Ορισμένα προσδιορισμένα απόβλητα παύουν να αποτελούν απόβλητα εάν έχουν υποστεί εργασία ανάκτησης, περιλαμβανομένης της ανακύκλωσης, και πληρούν ειδικά κριτήρια που θα καθοριστούν σύμφωνα με συγκεκριμένους όρους

Κατάλογος Αποβλήτων

- ▶ 20 διαφορετικές κατηγορίες αποβλήτων
 - 01 Απόβλητα που προκύπτουν από εξερεύνηση, εξόρυξη, εργασίες λατομείου, φυσική και χημική επεξεργασία ορυκτών.
 - 02 Απόβλητα από γεωργία, κηπευτική, υδατοκαλλιέργεια, δασοκομία, θήρα και αλιεία, προετοιμασία και επεξεργασία τροφίμων.
 - 03 Απόβλητα από την κατεργασία ξύλου και την παραγωγή ταμπλάδων και επίπλων, καθώς και πολτού, χαρτιών και χαρτονιών.
 - 04 Απόβλητα από τις βιομηχανίες δέρματος, γούνας και υφαντουργίας.
 - 05 Απόβλητα από τη διύλιση πετρελαίου, τον καθαρισμό φυσικού αερίου και την πυρολυτική επεξεργασία άνθρακα.
 - 06 Απόβλητα από ανόργανες χημικές διεργασίες.
 - 07 Απόβλητα από οργανικές χημικές διεργασίες.
 - 08 Απόβλητα από την παραγωγή, διαμόρφωση, προμήθεια και χρήση (ΠΔΠΧ) επικαλύψεων (χρώματα, βερνίκια και σμάλτο υάλου), κολλών, στεγανωτικών και τυπογραφικών μελανών.
 - 09 Απόβλητα από τη φωτογραφική βιομηχανία.
 - 10 Απόβλητα από θερμικές επεξεργασίες.

Κατάλογος Αποβλήτων

- 11 Απόβλητα από τη χημική επιφανειακή επεξεργασία και την επικάλυψη μετάλλων και άλλων υλικών υδρομεταλλουργία μη σιδηρούχων μετάλλων.
- 12 Απόβλητα από τη μόρφωση και τη φυσική και χημική επιφανειακή επεξεργασία μετάλλων και πλαστικών.
- 13 Απόβλητα ελαίων και απόβλητα υγρών καυσίμων (εκτός βρωσίμων ελαίων, 05 και 12).
- 14 Απόβλητα από οργανικούς διαλύτες, ψυκτικές ουσίες και προωθητικά (εκτός 07 και 08).
- 15 Απόβλητα από συσκευασίες απορροφητικά υλικά, υφάσματα σκουπίσματος, υλικά φίλτρων και προστατευτικός ρουχισμός (μη προδιαγραφόμενα άλλως).
- 16 Απόβλητα μη προδιαγραφόμενα άλλως στον Κατάλογο.
- 17 Απόβλητα από κατασκευές και κατεδαφίσεις (περιλαμβανομένου χώματος εξορυγμένου από μολυσμένες περιοχές).
- 18 Απόβλητα από την υγειονομική περίθαλψη ανθρώπων ή ζώων ή/και από σχετικές έρευνες (εξαιρούνται απόβλητα κουζίνας και εστιατορίων που δεν προκύπτουν άμεσα από το σύστημα υγείας).
- 19 Απόβλητα από τις μονάδες διαχείρισης αποβλήτων, εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων υδάτων εκτός σημείου παραγωγής και υδάτων βιομηχανικής χρήσεως.
- 20 Δημοτικά απόβλητα (οικιακά απόβλητα και παρόμοια απόβλητα από εμπορικές δραστηριότητες, βιομηχανίες και ιδρύματα), περιλαμβανομένων μερών χωριστά συλλεγόντων.

- ▶ Οι διάφορες κατηγορίες αποβλήτων του Καταλόγου προσδιορίζονται πλήρως με τον εξαψήφιο κωδικό για το απόβλητο και τους αντίστοιχους διψήφιους και τετραψήφιους κωδικούς για τους τίτλους των κεφαλαίων.
 - 20 01 01: Χαρτιά και χαρτόνια
20: Δημοτικά απόβλητα (οικιακά απόβλητα και παρόμοια απόβλητα από εμπορικές δραστηριότητες, βιομηχανίες και ιδρύματα) περιλαμβανομένων μερών χωριστά συλλεγόντων
20 01: χωριστά συλλεγόμενα μέρη (εκτός από το σημείο 15 01)
 - 15 01 01: Συσκευασία από χαρτί και χαρτόνι
15: Απόβλητα από συσκευασίες, απορροφητικά υλικά, υφάσματα σκουπίσματος, υλικά φίλτρων και προστατευτικός ρουχισμός μη προδιαγραφόμενα άλλως
15 01: συσκευασία (περιλαμβανομένων ιδιαιτέρως συλλεγόντων δημοτικών αποβλήτων συσκευασίας)

Διευρυμένη Ευθύνη Παραγωγού

- ▶ Υιοθέτηση της **Αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει»**. Οι παραγωγοί προϊόντος έχουν την ευθύνη διαχείρισης των αποβλήτων των προϊόντων αυτών και της χρηματοδότησης της διαχείρισης τους.
- ▶ Ατομικά και Συλλογικά Συστήματα Διαχείρισης συσκευασιών, ΑΗΗΕ, μπαταριών και ελαστικών

Ευθύνη για την διαχείριση των αποβλήτων

- ▶ οι αρχικοί παραγωγοί ή άλλοι κάτοχοι αποβλήτων πραγματοποιούν οι ίδιοι την επεξεργασία των αποβλήτων ή αναθέτουν την επεξεργασία σε έμπορο ή σε οργανισμό ή σε επιχείρηση που εκτελεί εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων ή μέσω διακανονισμού με δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό συλλογής αποβλήτων

Αρχές της αυτάρκειας και της εγγύτητας

- ▶ Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, σε συνεργασία με άλλα κράτη μέλη εάν αυτό είναι απαραίτητο ή σκόπιμο, για να δημιουργήσουν ολοκληρωμένο και κατάλληλο δίκτυο εγκαταστάσεων διάθεσης αποβλήτων και εγκαταστάσεων για την ανάκτηση σύμμεικτων αστικών αποβλήτων τα οποία συλλέγονται από νοικοκυριά, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων όπου η συλλογή αυτή καλύπτει και τα σύμμεικτα αστικά απόβλητα από άλλους παραγωγούς, λαμβάνοντας υπόψη τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές.

Επικίνδυνα απόβλητα

- ▶ Η παραγωγή, η συλλογή και η μεταφορά επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς επίσης η αποθήκευση και η επεξεργασία τους, διεξάγονται σε συνθήκες που παρέχουν προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας
- ▶ Τα επικίνδυνα απόβλητα δεν αναμειγνύονται ούτε με άλλες κατηγορίες επικίνδυνων αποβλήτων ούτε με άλλα απόβλητα, ουσίες ή υλικά. Η ανάμειξη περιλαμβάνει την αραιώση επικίνδυνων ουσιών.
- ▶ Κατά τη συλλογή, τη μεταφορά και την προσωρινή αποθήκευση, τα επικίνδυνα απόβλητα συσκευάζονται και επισημαίνονται σύμφωνα με τα ισχύοντα διεθνή και κοινοτικά πρότυπα.
- ▶ Τα πιο πάνω δεν εφαρμόζονται στα αναμειγμένα απόβλητα που παράγονται από νοικοκυριά.

Άδειες Διαχείρισης Αποβλήτων και Πιστοποιητικά Καταχώρησης

- ▶ Κάθε οργανισμός ή επιχείρηση που προτίθεται να εκτελέσει εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων, να λαμβάνει άδεια από την αρμόδια αρχή
- ▶ Πρόσωπα που ασχολούνται με την Συλλογή-Μεταφορά αποβλήτων, με Εμπορία-Μεσητία αποβλήτων ή επεξεργασία των δικών τους μη επικίνδυνων αποβλήτων στον χώρο παραγωγής τους καταχωρούνται σε Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων και εξασφαλίζουν Πιστοποιητικό Καταχώρησης

Υφιστάμενη Υποδομή

A/A	Τύπος Αποβλήτου	Αριθμός μονάδων	Μέθοδος επεξεργασίας	Δυναμικότητα (τον./χρόνο)
Μονάδες διαλογής/ επεξεργασίας	Πλαστικό	8	Διαλογή σε τύπους πλαστικού, δεματοποίηση ή/και τεμαχισμός ή κοκκοποίηση και εξαγωγή.	35.500
	Χαρτί	5	Διαλογή, Διαχωρισμός Sorting, splitting και/ή τεμαχισμός, και/ή δεματοποίηση, και εξαγωγή.	80.000
	Μέταλλα WEEE	12	Διαλογή σε τύπους μετάλλων μετάλλου, δεματοποίηση ή/και τεμαχισμός και εξαγωγή. Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση/αποσυναρμολόγηση ή/και εξαγωγή WEEE	> 250.000
	Γυαλί	2	Άλεσμα και ανάμιξη με άλλα οικοδομικά υλικά σε μονάδες διαχείρισης ΑΕΚΚ ή παραγωγή τσιμέντου (τσιμεντοποιείο).	13.000
	Ρουχισμός	2	Διαλογή σε επαναχρησιμοποιήσιμα και πώλησή σε καταστήματα χρησιμοποιημένων ρούχων/αντικειμένων. Τα υπόλοιπα εξαγωγή
ΣΜΑ	Μεικτά απόβλητα	2	Μεταφόρτωση απορριμμάτων από απορριμματοφόρα σε μεγαλύτερα οχήματα και μεταφορά σε μονάδες διαχείρισης	10.000 X 2
Ειδικές μονάδες διαχείρισης αποβλήτων	Επικίνδυνα απόβλητα	2	Φυσικοχημική επεξεργασία για όλα τα είδη επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων όπως π.χ φάρμακα, μπαταρίες, συσκευασίες με επικίνδυνο υπόλειμμα, μπογιές, διαλύτες, φυτοφάρμακα κ.α.	

Υφιστάμενη Υποδομή

A/A	Τύπος Αποβλήτου	Αριθμός μονάδων	Μέθοδος επεξεργασίας	Δυναμικότητα τ/έτος
Μονάδες μηχανικής και βιολογικής επεξεργασίας αποβλήτων	Μεικτό ρεύμα δημοτικών στερεών αποβλήτων	1	Μηχανικός διαχωρισμός των ανακυκλώσιμων. Βιολογική επεξεργασία και παραγωγή σταθεροποιημένου υλικού. Υγειονομική ταφή υπολείμματος.	160.000
Μονάδες κομποστοποίησης	Πράσινα, ξύλο που δεν περιέχει χημικά	2	Χρήση αερόβιας χώνευσης για παραγωγή κόμποστ.	28.000
Μονάδες αναερόβιας επεξεργασίας	Οργανικά απόβλητα κουζίνας	2/10 με παστερίωση	Χρήση αναερόβιας χώνευσης για την παραγωγή βιοαερίου (περιττώματα ζώων), όμως μπορούν να απορροφήσουν και οργανικά απόβλητα κουζίνας.	70.000
Μονάδες ανάκτησης ενέργειας	Όλα τα είδη αποβλήτων με ψηλή θερμογόνο	1	Τσιμεντοποιείο - αποτέφρωση των αποβλήτων σε συγκεκριμένο ποσοστό μαζί με τη χρήση συγκαταβατικών καυσίμων.
	Ξύλο (συσκευασίες, έπιπλα)	1	αποτέφρωση των υπολείμματα του ξύλου από την παραγωγική διαδικασία και απόβλητα ξύλου από συσκευασίες όπως ξύλινες παλέτες και ξύλινα έπιπλα. Η ενέργεια που ανακτάται χρησιμοποιείται για την λειτουργία της ίδιας της εγκατάστασης

Στρατηγικές και Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων

- Στρατηγική και Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015 - 2021

Εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο 15/11/2015

- Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων ελαίων και υγρών καυσίμων 2016- 2022
- Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων ελαστικών 2016- 2022
- Σχέδιο Διαχείρισης αποβλήτων (για τα λοιπά ρεύματα αποβλήτων) 2016- 2022

Εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο 18/01/2017

Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015-2021

ΣΚΟΠΟΣ

- ο καθορισμός του πλαισίου, των κατευθύνσεων, των δράσεων και μέτρων, των προϋποθέσεων, των διαδικασιών και των πρακτικών που πρέπει να ακολουθηθούν προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του περί Αποβλήτων Νόμου.

Εθνικοί Ποσοτικοί στόχοι ΣΔΔΑ έως 2021

ΣΤΟΧΟΣ 1

40% χωριστή συλλογή επί του συνόλου των δημοτικών στερεών αποβλήτων μέχρι το 2021

ΣΤΟΧΟΣ 2

50% του ανακυκλώσιμου υλικού στα δημοτικά απόβλητα να τυγχάνει προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωσης

ΣΤΟΧΟΣ 3

15% των δημοτικών αποβλήτων να συλλέγεται χωριστά ως οργανικό απόβλητο

ΣΤΟΧΟΣ 4

Από τον Ιούλιο του 2016, η μέγιστη ποσότητα βιοαποδομησιμου που μπορεί να προωθηθεί για ταφή είναι 95.000 τόνοι

ΣΤΟΧΟΣ 5

20% μέγιστο των δημοτικών αποβλήτων που μπορεί να καταλήγει σε χώρους ταφής

Επίτευξη Πολιτικής & Στόχων

Μέσω:

- ❖ Νομοθετικών ρυθμίσεων
- ❖ Κρατικών έργων υποδομής χωριστής διαλογής
- ❖ Οικονομικές Ενισχύσεις
- ❖ Σχέδιο χορηγιών
- ❖ Ενημέρωση εκπαίδευση
- ❖ Αξιοποίησης υφιστάμενων υποδομών
- ❖ Προώθησης δράσεων πρόληψης, μείωσης και χωριστής διαλογής

Σχέδια Διαχείρισης Λοιπών Αποβλήτων

- ▶ Οργάνωση υποβολής, καταγραφής και καταχώρησης δεδομένων για τη διαχείριση αποβλήτων
- ▶ Δημιουργία μητρώου
- ▶ Εντατικοποίηση επιθεωρήσεων
- ▶ Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση εμπλεκόμενων φορέων
- ▶ Συντονισμό αρμόδιων υπηρεσιών σε σχέση με την κωδικοποίηση των αποβλήτων.

Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2015-2021

ΣΚΟΠΟΣ

Η αποσύνδεση της σχέσης
μεταξύ οικονομικής
ανάπτυξης και
περιβαλλοντικών
επιπτώσεων που συνδέονται
με την παραγωγή
αποβλήτων

Πακέτο Κυκλικής Οικονομίας

Μετάβαση από το μοντέλο γραμμικής οικονομίας στο μοντέλο κυκλικής οικονομίας

- ▶ Αποδοτική χρήση Φυσικών πόρων
- ▶ Χρόνος ζωής επεκτείνεται μέσα σε όλο τον κύκλο της οικονομίας / διασφάλιση βιώσιμης ανάπτυξης
- ▶ Υιοθέτηση νέων μέτρων και δράσεων προωθώντας την κυκλική οικονομία σε κάθε στάδιο της αλυσίδας ενός προϊόντος, από την εξόρυξη πρώτης ύλης, σχεδιασμό, παραγωγή μέχρι την κατανάλωση και τη διαχείριση των αποβλήτων
- ▶ Παραγωγή νέων καινοτόμων/ανθεκτικότερων προϊόντων
- ▶ Μείωση της παραγωγής των αποβλήτων/Χρήση αποβλήτων ως πόρων
- ▶ Τόνωση οικονομίας και ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες και θέσεις εργασίας
- ▶ Διασφάλιση καινοτόμων τρόπων παραγωγής και κατανάλωσης

Πακέτο Κυκλικής Οικονομίας

α) το Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία που περιέχει πρωτοβουλίες και δράσεις για την επόμενη τριετία

Δράσεις για παραγωγή προϊόντων και τον οικολογικό σχεδιασμό, την κατανάλωση, την διαχείριση των αποβλήτων, την μετατροπή/αξιοποίηση των αποβλήτων ως πόρους (χρήση ως δευτερογενή υλικά, τον καθορισμό τομέων προτεραιότητας (π.χ πλαστικές ύλες, τροφικά απόβλητα, πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας, υλικά εκσκαφών και κατεδαφίσεων, βιομάζα και προϊόντα βιολογικής προέλευσης), την προώθηση καινοτομίας και επενδύσεων και άλλων οριζόντιων μέτρων.

β) 4 νομοθετικές προτάσεις που τροποποιούν 6 Οδηγίες Αποβλήτων (Οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα, απόβλητα συσκευασιών και χώροι υγειονομικής ταφής, ηλεκτρικά ηλεκτρονικά απόβλητα, μπαταρίες και συσσωρευτές και οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους).

Δράσεις πρόληψης, μείωσης και χωριστής διαλογής αποβλήτων

- ▶ Το καλύτερο απόβλητο είναι αυτό που δεν παράγεται (**πρόληψη**)
 - ▶ Τα απόβλητα είναι ένας σημαντικός πόρος , φτάνει να γίνεται σωστή χωριστή διαλογή και διαχείριση (**ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση, ανάκτηση**)
 - ▶ **Ανάγκη ενημέρωσης** του κοινού με σεμινάρια και εκστρατείες για την διαχείριση αποβλήτων
 - ▶ Ενθάρρυνση του κοινού να λαμβάνει μέρος στις **δημόσιες διαβουλεύσεις**
 - ▶ Ευαισθητοποίηση του κάθε ενεργού πολίτη για την προστασία του περιβάλλοντος
- Είναι στο χέρι** μας να προστατέψουμε τον πλανήτη

